

2024 m. Lietuvoje oficialiai nustatyta ir užregistruota daugiau kaip pusė tūkstančio profesinių ligų atvejų, iš kurių net 99 % sukėlė fiziniai ir ergonominiai darbo vietos veiksniai. 2024 m. daugiausia ligų užfiksuota apdirbamosios gamybos, žemės ūkio ir statybos sektoriuose, o vyresni nei 55 m. amžiaus darbuotojai sudaro daugiau nei 80 proc. visų atvejų. Šią tendenciją atskleidžia Higienos instituto atlikta 2024 m. profesinių ligų statistikos analizė.

2024 m. Lietuvoje oficialiai nustatyta ir užregistruota **516 profesinių ligos atvejų** (2023 m. – 469). Moterims nustatytų profesinių ligų skaičius išaugo **45,8 proc.** – nuo 118 iki 172, o vyrų atvejų sumažėjo **1,9 proc.** – nuo 351 iki 344.

„Profesinės ligos yra viena svarbiausių darbuotojų sveikatos problemų, ypač apdirbamosios gamybos, žemės ūkio ir statybos sektoriuose, kur biomechaniniai ir fiziniai veiksniai labiausiai lemia ligų atsiradimą, – sako Higienos instituto Profesinės ir aplinkos sveikatos centro patarėja, laikinai einanti centro vadovo pareigas, Olita Kriukovienė. – Tikslī statistika leidžia identifikuoti rizikingiausias profesijas ir amžiaus grupes, stebėti ligų dinamiką savivaldybėse ir visoje šalyje, bei planuoti prevencijos priemones, tokias kaip darbo vietos ergonomikos gerinimas, fizinio krūvio reguliavimas ir pakartotinių judesių mažinimas, siekiant sumažinti profesinių ligų paplitimą.“

Profesinių ligų registro duomenimis, 2024 m. didžiausia dalis profesinių ligų atvejų nustatyta apdirbamosios gamybos (22,9 proc.), žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės (15,3 proc.), statybos (14,3 proc.) sektoriuose, transporto ir saugojimo srityje atvejų skaičius sudarė 11,8 proc.

2024 m. daugiausiai profesinių ligų atvejų (324 atvejai, 62,8 proc. visų nustatytų atvejų) sukėlė biomechaniniai (ergonominiai) veiksniai, tokie kaip darbo poza, reikalaujanti nuolatinės raumenų įtampos, krovinių pernešimas ir kėlimas, ir kiti įtampos veiksniai. Antra pagal dažnumą profesinių ligų priežasčių grupė – fiziniai veiksniai (mechaniniai virpesiai, girdimi ir negirdimi garso impulsai, triukšmas), kurie sudarė 36,2 proc. visų nustatytų atvejų. Biologiniai ir pramoniniai veiksniai bendrai tesudarė 1 proc. visų nustatytų profesinių ligų atvejų, atitinkamai 0,6 proc. ir 0,4 proc. Profesinių ligų dėl cheminių veiksnių nustatyta nebuvo.

2024 m. profesinių ligų atvejai nustatyti 40-yje Lietuvos savivaldybių. **Didžiausias profesinių ligų atvejų skaičius** kaip ir 2023 m., nustatytas Telšių r. sav. – šioje savivaldybėje rodiklis per metus padidėjo nuo 423,3 iki 561,4 atvejo 100 tūkst. užimtų gyventojų. Antroje vietoje – Pakruojo r. sav., kurioje per metus rodiklis padidėjo beveik dvigubai, t. y. nuo 214,3 iki 432,1 atvejo 100 tūkst. užimtų šios savivaldybės

gyventojų. **Mažiausias atvejų skaičius** nustatytas Klaipėdos m. (2,4 atvejai 100 tūkst. užimtų gyventojų), Vilniaus m. (2,9 atvejai 100 tūkst. užimtų gyventojų), Ukmergės r. ir Panevėžio r. (po 6,3 atvejo 100 tūkst. užimtų gyventojų) savivaldybių gyventojams.

Apžvelgus profesinių ligų atvejų pasiskirstymą **pagal amžiaus grupes**, daugiausia atvejų (81 proc. visų nustatytų atvejų) nustatyta 55 m. ir vyresniems asmenims: 55–59 m. amžiaus grupei priklausančioms asmenims nustatyta 110 atvejų (21,3 proc. visų nustatytų atvejų); 60–64 m. amžiaus grupei priklausančioms – 235 atvejai (45,5 proc. visų nustatytų atvejų).

Platesnė apžvalga pateikiama Higienos instituto naujausiame leidinyje „**Profesinės ligos Lietuvoje 2024 m.**“ ([atsisiųsti leidinį čia](#)), kuriame pateikiami duomenys apie profesinių ligų paplitimą, jų priežastis ir pokyčius, lyginant su ankstesniais metais šalies bei savivaldybių mastu.

